

Lathrobium furcatum CZWALINA, 1888 (Coleoptera, Staphylinidae) – nowy dla fauny Polski przedstawiciel kusakowatych

Lathrobium furcatum CZWALINA, 1888 (Coleoptera, Staphylinidae) – new species to the fauna of Poland

BERNARD STANIEC*, JOANNA GAŁKA**

* Zakład Zoologii Instytutu Biologii UMCS, ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin

** Osiedle Barwinek 10/92, 25-112 Kielce

ABSTRACT. *Lathrobium furcatum* CZWAL., the new species to the Polish fauna, was found in the nature reserve „Stawska Góra” near Chełm (SE Poland, Wyżyna Lubelska region).

Rodzaj *Lathrobium* GRAVENHORST, 1802 należy do podrodziny *Paederinae*; obejmuje w Europie Środkowej około 40 gatunków, z czego 26 stwierdzono dotychczas w Polsce (BOROWIEC, 1990; BURAKOWSKI i in., 1979; KOCH, 1989; LUCHT, 1987).

Są to zwykle średniej wielkości chrząszcze, nie przekraczające 10 mm długości. Ciało ich jest wydłużone, często lekko spłaszczone, oczy małe, znacznie mniejsze od długości skroni. Ekologicznie są związane najczęściej z wilgotnymi środowiskami (np. brzegi wód, torfowiska, ściółka wilgotnych lasów, gnijąca roślinność w ogrodach i na polach), niektóre występują również w podziemnych chodnikach i gniazdach zwierząt (BURAKOWSKI i in., 1979; SZUJECKI, 1965).

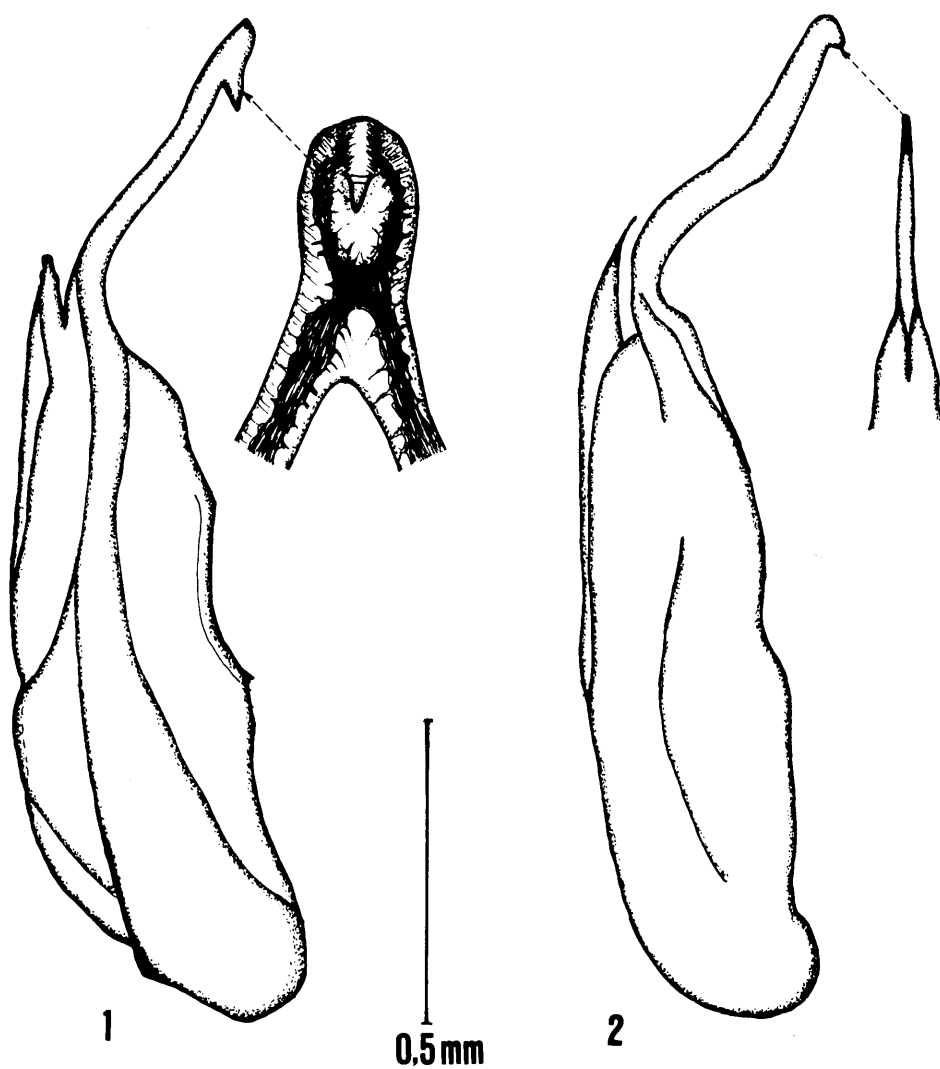
L. furcatum CZWAL. przez KOCHA (1989) określony jest jako stenotop, hygrophil i ripicol, a więc kusak związany ze strefą brzegową wód, gdzie zwykle przebywa pod gnijącymi szczątkami roślinnymi. Jest gatunkiem stosunkowo mało znanym, jego występowanie stwierdzono jedynie w Czechach, Słowacji oraz Austrii (LUCHT, 1987).

Omawiany gatunek złowiono w zbiorowisku roślinności stepowej, rosnącej na podłożu kredowym. Jest to najdalej wysunięte na północ dotychczas znane miejsce występowania tego gatunku.

– Rez. „Stawska Góra” koło Chełmna (Wyżyna Lubelska), (FB67), 11 V 1995, 1 ♀, 1 ♂. Chrząszcze wysiano z mchu porastającego kępami 10-letni ugór, przyłączony do rezerwatu w 1985 r. W zbiorowisku roślinnym tu panującym

dominuje *Agropyron repens* (L.) P. B. z domieszką: *Senecio jacobaea* L., *Poa compressa* L., *Melilotus officinalis* (L.) LAM., *Dactylis glomerata* L. i *Verbascum phlomoides* L.

L. furcatum należy do grupy gatunków z podrodzaju *Lathrobium* s. str. posiadających dwubarwne (czarno-czerwone) pokrywy. Jest bardzo podobny

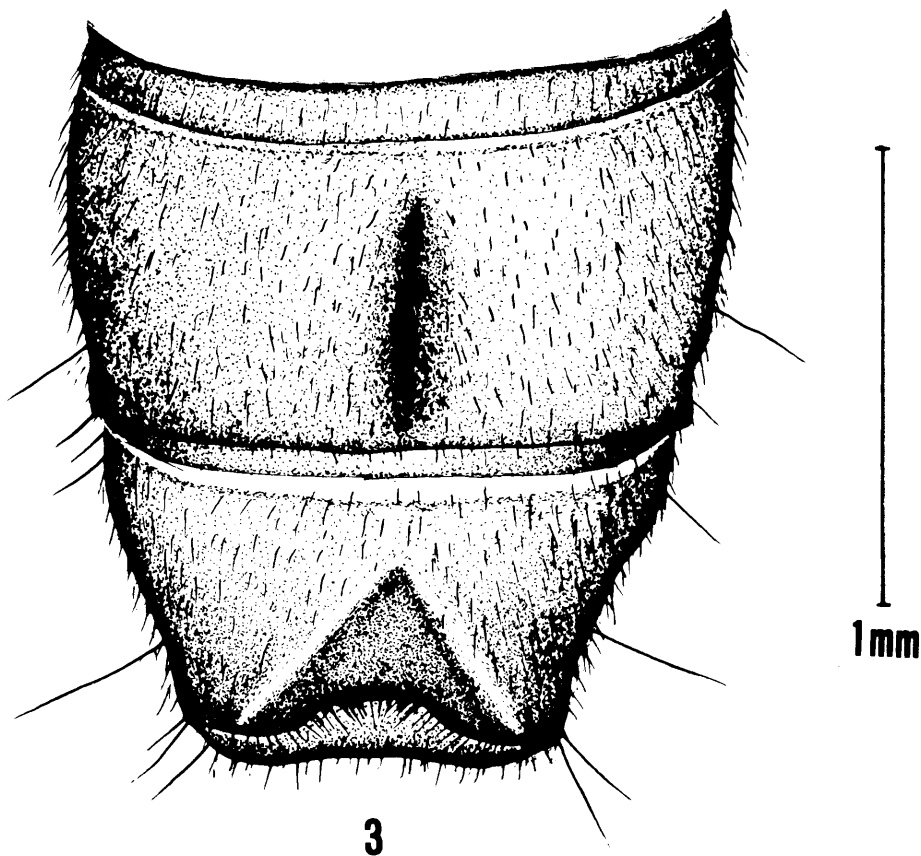

Ryc. 1-2. Prącie. 1 - *Lathrobium furcatum* CZWAL., 2 - *Lathrobium taxi* BERNH. (wg LOHSE, 1989)

Fig. 1-2. Penis: 1 - *Lathrobium furcatum* CZWAL., 2 - *Lathrobium taxi* BERNH. (after LOHSE, 1989)

do bliźniaczego i niedawno wykazanego z terenu Polski *L. taxi* BERNHAUER, 1902 (BOROWIEC, 1990). Prawidłowe rozróżnienie wymienionych wyżej gatunków wymaga porównania budowy aparatów kopulacyjnych oraz końcowych sternitów odwłoka samców (ryc. 1–3). W przypadku *L. taxi* rysunek tych ostatnich oraz aparatu kopulacyjnego zamieszczają SZUJECKI (1965) i LOHSE (1989).

Biorąc pod uwagę wymagania ekologiczne tego gatunku, zbiorowisko roślinności stepowej jest nietypowym biotopem jego występowania. Przepływająca w pobliżu rzeka Garka (lewy dopływ Uherki) oraz bogata sieć pobliskich rowów melioracyjnych wydają się stwarzać o wiele lepsze warunki

Ryc. 3. *Lathrobium furcatum* CZWAL., sternity odwłoka (V i VI) samca.

Fig. 3. *Lathrobium furcatum* CZWAL., abdominal sternites (V and VI) of the male.

bytowania dla omawianego kusaka. Być może, że jego obecność w kserotermicznym środowisku „Stawskiej Góry” jest związana z koniecznością przechodzenia czasowej estywacji lub okresem rozmnażania (w jednej próbie znaleziono samca i samice). Możliwe, że procesy te muszą odbywać się w mniej wilgotnych biotopach. Występowanie tu *L. furcatum* może również wynikać ze zmian preferencji środowiskowych, którym podlegać może część populacji tego gatunku zamieszkująca północne krańce zasięgu.

Okazy dowodowe znajdują się w zbiorach pierwszego autora.

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC L., 1990: New records of Polish *Staphylinidae* (Coleoptera). Pol. Pismo ent., **59**: 817–820.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1979: Chrząszcze *Coleoptera* – Kusakowate *Staphylinidae* część 1. Katalog Fauny Polski, Warszawa, XXIII, **6**: 1–310.
- KOCH K., 1989: Die Käfer Mitteleuropas. Ökologie, 1. Goecke und Evers Verlag, Krefeld. 440 ss.
- LOHSE G. A., 1989: 23 Familie: *Staphylinidae*. W: LOHSE G. A., LUCHT W. H., Die Käfer Mitteleuropas, I Supplementband mit Katalogteil. Goecke und Evers Verlag, Krefeld. Band **12**: 121–319.
- LUCHT W. H., 1987: Die Käfer Mitteleuropas – Katalog. Goecke und Evers Verlag, Krefeld. 342 ss.
- SZUJECKI A., 1965: Kusakowate – *Staphylinidae*, Kiepurki – *Euaesthetinae* i żarlinki – *Paederinae*. Klucze do Oznaczania Owadów Polski, Warszawa, XIX, **24** c: 1–74.